

ПАМ'ЯТКА ЗДОБУВАЧА

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра радіотехнологій інформаційно-комунікаційних систем

Розроблено на основі:

- Закону України «Про академічну доброчесність» №10392 від 18.12.2025
 - Положення про академічну доброчесність у ХНУРЕ (затверджено 28.01.2021, зі змінами 05.02.2025)
 - Положення про протидію академічному плагіату в ХНУРЕ (затверджено 31.12.2024)
-

1. ЩО ТАКЕ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ?

 Визначення

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил провадження академічної діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників (суб'єктів) такої діяльності та спрямовані на забезпечення довіри до результатів навчання, досліджень та творчості.

 18 грудня 2025 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про академічну доброчесність» №10392 - базовий рамковий документ, який формує єдині, зрозумілі та справедливі правила академічної доброчесності для всіх учасників освітнього і наукового процесу.

 Сім ключових цінностей академічної доброчесності

 ЧЕСНІСТЬ - самостійне виконання навчальних завдань без обману

 ДОВІРА - створення середовища взаємної довіри між здобувачами та викладачами

 ПОВАГА - визнання інтелектуальної праці інших авторів через посилання

 СПРАВЕДЛИВІСТЬ - рівні умови оцінювання для всіх здобувачів

 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ - визнання своїх помилок і виправлення їх

 СТІЙКІСТЬ - незмінне дотримання принципів доброчесності за будь-яких обставин

 РІШУЧІСТЬ - активне протистояння порушенням академічної доброчесності

 Що означає дотримуватися академічної доброчесності?

- ✓ Самостійно виконувати всі завдання (курсіві, лабораторні, звіти, кваліфікаційні роботи)
 - ✓ Посилатися на всі використані джерела інформації
 - ✓ Не копіювати чужі тексти, коди, рисунки без посилань
 - ✓ Не купувати готові роботи в Інтернеті
 - ✓ Чесно складати іспити та контрольні роботи без шпаргалок і підказок
 - ✓ Не допомагати іншим у списуванні
 - ✓ Надавати достовірні відомості про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності
-

2. ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

 Що це? Оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

ПРИКЛАД ПОРУШЕННЯ:

Оригінал (з підручника Іванова П. С.):
"Електронна комерція - це процес купівлі та продажу товарів чи послуг через електронні мережі, зокрема Інтернет."

Ваша робота (НЕПРАВИЛЬНО):
Електронна комерція - це процес купівлі та продажу товарів чи послуг через електронні мережі, зокрема Інтернет.

✓ **ЯК ПРАВИЛЬНО:**

За визначенням Іванова П. С. [1, с. 25], "електронна комерція - це процес купівлі та продажу товарів чи послуг через електронні мережі, зокрема Інтернет".

2.2. НЕДОБРОСОВІСНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ (САМОПЛАГІАТ)

 Що це? Повторне відтворення (частково або повністю) раніше опублікованих власних наукових, науково-технічних, творчих результатів як нових з метою досягнення кількісних показників.

 ПРИКЛАД: Ви копіюєте текст із своєї курсової роботи 2-го курсу в кваліфікаційну роботу 4-го курсу без зазначення: “Як було показано автором у попередній роботі...”

 ЯК ПРАВИЛЬНО: Обов’язково посилайтеся на свої попередні роботи і включайте їх до списку літератури! У роботі має бути зазначено: “У раніше опублікованій роботі автора було встановлено...”

2.3. АКАДЕМІЧНА ФАБРИКАЦІЯ

 Що це? Вигадування даних чи фактів, що використовуються в академічній діяльності.

 ПРИКЛАД ПОРУШЕННЯ: У розділі “Практична частина” ви пишете: “Проведено опитування 250 користувачів інтернет-магазину”, але насправді опитування не проводилося, а дані вигадані.

 Наслідки: Фабрикація є грубим порушенням і може призвести до відрахування.

2.4. АКАДЕМІЧНА ФАЛЬСИФІКАЦІЯ

 Що це? Свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються академічної діяльності.

 ПРИКЛАД ПОРУШЕННЯ: Ви провели тестування системи, отримали час відгуку 3,5 секунди, але у висновках пишете “1,2 секунди”, щоб результат виглядав краще.

 Наслідки: Фальсифікація прирівнюється до академічного шахрайства.

2.5. ПРИСВОЄННЯ АВТОРСТВА

 Що це? Видача за власний академічного твору, який повністю або частково було створено на замовлення та надано іншим автором (авторами) на оплатній чи безоплатній основі.

 ПРИКЛАДИ:

- Купівля готової роботи в Інтернеті та видача її за власну
- Використання роботи, написаної іншим студентом
- Замовлення роботи у фрілансерів

 ВАЖЛИВО: Згідно з новим Законом України “Про академічну доброчесність”, створення академічного твору на замовлення за винагороду без зазначення авторства карається штрафом до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (стаття 183 Кримінального кодексу України).

2.6. НЕСАМОСТІЙНЕ ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ (СПИСУВАННЯ)

 Що це? Виконання завдання з порушенням вимог самостійності.

Формами несамотійного виконання завдання є:

- Списування, використання непередбачених допоміжних матеріалів та/або технічних засобів
- Отримання недозволеної допомоги
- Виконання завдання іншою особою

 ПРИКЛАДИ:

- Списування з телефону, шпаргалок під час іспиту
 - Отримання відповідей від інших здобувачів
 - Використання ChatGPT під час онлайн-іспиту
 - Передача виконаного завдання іншому здобувачу для копіювання
-

2.7. ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ

 Що це? Недотримання умов об'єктивності, валідності та справедливості під час організації та проведення оцінювання.

Формами порушення є:

- Відсутність оприлюднених чітких та зрозумілих критеріїв оцінювання
- Порушення або вибіркове застосування критеріїв оцінювання
- Надання недозволеної допомоги під час оцінювання
- Необ'єктивне завищення або заниження результатів оцінювання

 Примітка: Це порушення стосується як викладачів (необ'єктивне оцінювання), так і здобувачів (використання недозволеної допомоги).

2.8. ПРОТИПРАВНИЙ ВПЛИВ ТА ОТРИМАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ (ХАБАРНИЦТВО)

 Що це? Будь-яка форма впливу (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування, тиск, підкуп тощо) на суб'єкта академічної діяльності з метою спонукання до порушення вимог академічної доброчесності.

 ПРИКЛАДИ:

- Пропозиція грошей викладачу за позитивну оцінку
- Отримання іспиту за подарунок, послугу
- Погрози, тиск з метою отримання незаслуженої оцінки

 Наслідки: Хабарництво є кримінальним злочином і може призвести до відрахування та кримінальної відповідальності.

3. ЯК ПРАВИЛЬНО ЦИТУВАТИ: ПОКРОКОВА ІНСТРУКЦІЯ

3.1. ОСНОВНІ ПРАВИЛА ПОСИЛАНЬ

Коли потрібно ставити посилання?

- ☒ Коли використовуєте чужу цитату (дослівний текст)
- ☒ Коли переказуєте чужу ідею своїми словами
- ☒ Коли використовуєте чужі дані, статистику, таблиці, графіки
- ☒ Коли використовуєте код програми з відкритих джерел
- ☒ Коли використовуєте зображення, схеми з Інтернету
- ☒ Коли посилаєтеся на нормативні документи, стандарти

 Загальне правило згідно з Законом України “Про академічну доброчесність”:
“Якщо в академічному творі були використані розробки, наукові (науково-технічні, творчі) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в академічному творі з посиланням на джерело їх оприлюднення або розміщення”.

АЛГОРИТМ ЦИТУВАННЯ (крок за кроком)

- ☒ КРОК 1: Оформлення прямої цитати (дослівний текст)

ПРИКЛАД:

За визначенням Коваленка О. М. [5], "електронний маркетинг є ключовим інструментом просування товарів в Інтернеті".

Структура:

- Прізвище автора (можна опустити, якщо зрозуміло з контексту)
 - Номер джерела у квадратних дужках
 - Номер сторінки: [5] - обов'язково для прямих цитат
 - Текст у лапках “...”
-

- ☒ КРОК 2: Оформлення непрямої цитати (переказ своїми словами)

ПРИКЛАД:

Дослідження показують, що використання соціальних мереж підвищує впізнаваність бренду на 35–40% [8].

Структура:

- Ваш переказ ідеї автора
- Посилання в кінці речення [8]
- Лапки НЕ потрібні

 Важливо згідно з Законом: “Посилання на джерело має бути зроблено у спосіб, який дозволяє чітко виокремити власний творчий внесок автора (авторів)”.

КРОК 3: Оформлення посилань на інтернет-джерела

ПРИКЛАД У ТЕКСТІ:

Згідно з даними Statista [12], обсяг ринку електронної комерції в Україні у 2023 році склав \$4,2 млрд.

У СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ (варіант 1 - коротке джерело):

12. E-commerce market size in Ukraine. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/ukraine-ecommerce> (дата звернення: 15.09.2024).

У СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ (варіант 2 - стаття з сайту):

12. Петренко А. В. Тенденції розвитку електронної комерції в Україні. Економічний вісник. 2023. URL: <https://ev.ua/article/ecommerce-trends> (дата звернення: 15.09.2024).

КРОК 4: Оформлення посилань на код програми

ПРИКЛАД У ТЕКСТІ:

Для реалізації аутентифікації використано бібліотеку PassportJS [15].

У КОДІ (коментар):

```
// Код адаптовано з офіційної документації PassportJS  
// Джерело: https://www.passportjs.org/docs/  
// Ліцензія: MIT  
// Дата звернення: 10.10.2024
```

```
const passport = require('passport');
```

У СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ:

15. Passport: Simple, unobtrusive authentication for Node.js. URL: <https://www.passportjs.org/docs/> (дата звернення: 10.10.2024).

✓ КРОК 5: Посилання на власні попередні роботи (уникнення самоплагіату)

ПРИКЛАД:

Як було встановлено автором у попередньому дослідженні [3], використання хмарних технологій знижує витрати на інфраструктуру до 40%.

У СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ:

3. Іваненко С. В. Аналіз ефективності хмарних обчислень для малого бізнесу: курсова робота. Харків: ХНУРЕ, 2023. 45 с.

💡 **Згідно з Законом України “Про академічну доброчесність”:** “У разі використання автором (авторами) власних наукових (творчих) або науково-технічних результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в академічному творі”.

 3.2. ЧОГО УНИКАТИ

✗ НЕПРАВИЛЬНО:

Як сказав один автор, електронна комерція дуже важлива.

Проблема: Не вказано конкретного автора та джерела.

✗ НЕПРАВИЛЬНО:

За даними з Інтернету, 80% користувачів купують онлайн.

Проблема: Немає конкретного джерела.

✓ **ПРАВИЛЬНО:**

За даними звіту PayPal [9], 80% користувачів віком 18–35 років здійснюють покупки онлайн щонайменше раз на місяць.

 3.3. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ

- ✓ Всі джерела нумеруються в порядку появи посилань у тексті
 - ✓ Кожне джерело зі списку має бути згадане в тексті роботи
 - ✓ Не можна включати джерела, на які немає посилань у тексті
 - ✓ Для інтернет-джерел обов’язково вказувати дату звернення
 - ✓ Оформлення за ДСТУ 8302:2015
-

4. СИСТЕМА ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ STRIKEPLAGIARISM

4.1. ЯК ПРАЦЮЄ STRIKEPLAGIARISM?

StrikePlagiarism - це система антиплагіатної перевірки, яка використовується в ХНУРЕ для виявлення академічного плагіату. Система порівнює вашу роботу з:

- Мільярдами веб-сторінок в Інтернеті
 - Науковими публікаціями (журнали, конференції)
 - Попередніми роботами здобувачів ХНУРЕ
 - Відкритими репозиторіями коду (GitHub тощо).
-

4.2. ХТО ПРОВОДИТЬ ПЕРЕВІРКУ?

Згідно з Положенням про протидію академічному плагіату:

✓ **Обов'язкова перевірка проводиться для кваліфікаційних робіт** (бакалаврських, магістерських).

Хто перевіряє:

1. **Відповідальна особа на кафедрі РТІКС - доцент Зарудний О.А.**
oleksandr.zarudnyi@nure.ua
-

4.3. ЧИ МОЖНА САМОСТІЙНО ПЕРЕВІРИТИ РОБОТУ?

⚡ **Офіційна перевірка** проводиться **тільки** уповноваженою особою кафедри.

Здобувачі **не мають прямого доступу** до системи StrikePlagiarism.

Але ви можете:

✓ Ретельно перевіряти всі посилання та цитати самостійно перед поданням роботи

✓ Використовувати **безкоштовні онлайн-сервіси** для орієнтовної самоперевірки (результати можуть відрізнятись):

- **Plagiarisma** <http://plagiarisma.net/>
- **StrikePlagiarism.com** <http://strikeplagiarism.com/uk/>
- **Unplag/Unichек** <https://unichек.com/uk-ua>
- **Edu-Birde** <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>

⚠ **УВАГА:** Результати безкоштовних сервісів не є офіційними! Остаточне рішення приймається на основі перевірки через StrikePlagiarism.

4.4. ЯК ІНТЕРПРЕТУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ?

ПОКАЗНИК ОРИГІНАЛЬНОСТІ (унікальності) = 100% – % текстових збігів

Оригінальність: 87%

Текстові збіги: 13%

- └ 8% - коректні цитати з посиланнями
- └ 3% - назви дисциплін, терміни (технічні збіги)
- └ 2% - бібліографічний список

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ:

ЗЕЛЕНА ЗОНА (≥75% оригінальності)

- Робота має прийнятний рівень оригінальності
- Допускається до захисту (за умови відсутності інших зауважень)

ЖОВТА ЗОНА (60–74% оригінальності)

- Робота має низький рівень оригінальності
- Потрібна ретельна перевірка причин збігів
- Можливе повернення на доопрацювання

ЧЕРВОНА ЗОНА (<60% оригінальності)

- Робота НЕ відповідає вимогам оригінальності
- Виявлено значний плагіат

АЛГОРИТМ: ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ОРИГІНАЛЬНІСТЬ НИЗЬКА?

- **КРОК 1:** Отримайте детальний звіт StrikePlagiarism від наукового керівника
- **КРОК 2:** Проаналізуйте, які фрагменти мають збіги:
 - Відкрийте звіт, знайдіть виділені кольором фрагменти
 - Перевірте, чи є посилання на джерело для кожного фрагмента
- **КРОК 3:** Виправте проблемні місця:

Варіант А: Додайте посилання (якщо забули)

БУЛО (збіг 100%, немає посилання):

Системи електронних платежів забезпечують безпеку транзакцій.

СТАЛО (коректна цитата):

За твердженням Петренка В. І. [4, с. 56], "системи електронних платежів забезпечують безпеку транзакцій".

Варіант Б: Перефразуйте (якщо це не пряма цитата)

БУЛО (збіг 100%):

Електронна комерція швидко розвивається в Україні.

СТАЛО (унікальний текст):

Український ринок онлайн-торгівлі демонструє динамічне зростання, збільшившись на 25% у 2023 році порівняно з попереднім роком [7].

✅ **КРОК 4:** Повторно перевірте роботу.

5. САНКЦІЇ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. СИСТЕМА САНКЦІЙ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ

Згідно з Законом України “Про академічну доброчесність” та Положенням про академічну доброчесність у ХНУРЕ, за порушення академічної доброчесності до здобувачів можуть застосовуватися такі види академічної відповідальності:

 ВИДИ АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ:

1 Попередження. Застосовується при незначних порушеннях, вчинених вперше.

2 Повторне виконання завдання та/або проходження оцінювання

3 Повторне проходження освітнього компонента

4 Позбавлення академічної стипендії

5 Позбавлення права брати участь у конкурсах, отримання стипендій, грантів, участі в академічній мобільності.

7 Відрахування із закладу освіти за грубі або повторні порушення.

8 Відмова у присудженні наукового ступеня (для аспірантів та докторантів).

5.2. ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ

● За перше порушення (плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування) можуть бути застосовані санкції: попередження, повторне виконання завдання, повторне проходження освітнього компонента.

● За грубі порушення (присвоєння авторства, хабарництво) або повторні порушення можуть бути застосовані всі санкції, включаючи відрахування.

 Важливо: Здобувач, який був притягнутий до академічної відповідальності, не має права отримувати будь-які види заохочення (премії, нагороди тощо) протягом періоду, визначеного рішенням.

5.3. ПРОЦЕДУРА РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ

✓ **КРОК 1:** Викладач з дисципліни / керівник кваліфікаційної роботи виявляє порушення (звіт StrikePlagiarism, свідчення про списування тощо)

✓ **КРОК 2:** Викладач інформує завідувача кафедри про виявлене порушення

✓ **КРОК 3:** Кафедра проводить розслідування:

- Аналіз звіту StrikePlagiarism
- Заслуховування пояснень здобувача
- Перевірка всіх обставин порушення

✓ **КРОК 4:** Кафедра приймає рішення на засіданні (оформлюється протоколом):

- Визнання/невизнання факту порушення
- Рекомендована санкція

✓ **КРОК 5:** Інформація передається до деканату або ректорату (залежно від тяжкості порушення)

✓ **КРОК 6:** Адміністрація університету приймає остаточне рішення (наказ ректора/розпорядження декана)

✓ **КРОК 7:** Здобувач отримує письмове повідомлення про прийняте рішення

✓ **КРОК 8:** Здобувач має право оскаржити рішення у встановленому порядку

 Максимальний строк розгляду: не більше 6 місяців з моменту прийняття заяви.

ПРАВО НА ЗАХИСТ

Згідно з Законом України “Про академічну доброчесність” та Положенням про академічну доброчесність у ХНУРЕ, здобувач має право:

✓ Бути поінформованим про початок провадження щодо можливого порушення академічної доброчесності

✓ Ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки (звіт StrikePlagiarism, акт про порушення тощо)

✓ Надавати **письмові та усні пояснення** або відмовитися від надання будь-яких пояснень

✓ Брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності

- ✓ Знати про дату, час і місце розгляду питання, бути присутнім під час розгляду
- ✓ Оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності у визначеному законодавством порядку

💡 **Права здійснюються особисто або через представника.**

⚠️ **ВАЖЛИВО:** Не ігноруйте повідомлення про виявлене порушення! Надання своєчасних пояснень може вплинути на вибір санкції.

5.4. ПРИКЛАДИ ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ

● ПРИКЛАД 1: Незначне порушення → Попередження + Доопрацювання

Здобувач подав кваліфікаційну роботу. Аналіз звіту показав, що здобувач забув оформити ряд посилань на джерела. Кафедра оголосила попередження, здобувач доопрацював роботу (додав посилання), проведена повторна перевірка. Робота прийнята, оцінка знижена.

● ПРИКЛАД 2: Середнє порушення → Повторне виконання

Здобувач подав кваліфікаційну роботу. Виявлено дослівне копіювання розділу кваліфікаційної роботи іншого здобувача. Кафедра прийняла рішення про повторне виконання завдання, здобувач отримав завдання написати новий текст розділу.

● ПРИКЛАД 3: Грубе порушення → Відрахування

Здобувач подав кваліфікаційну роботу. Розслідування показало, що робота повністю завантажена з Інтернету (знайдено ідентичну роботу на сайті з продажу готових робіт). Здобувач відрахований з університету за грубе порушення академічної доброчесності. Диплом не видано.

6. ЧАСТІ ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

? Чи потрібно ставити посилання на Wikipedia?

💡 **ВІДПОВІДЬ:** ТАК, але Wikipedia **не є науковим джерелом** для академічних робіт.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПІДХІД:

1. Використовуйте Wikipedia для **загального ознайомлення** з темою
2. Перевірте інформацію в **первинних джерелах** (вказаних внизу статті Wikipedia у розділі “Примітки” або “Посилання”)
3. Посилайтеся на **первинне джерело**, а не на Wikipedia

ПРИКЛАД:

❌ НЕПРАВИЛЬНО:

За даними Wikipedia [5], електронна комерція в Україні зросла на 30%.

✅ ПРАВИЛЬНО:

За даними дослідження Київської школи економіки [5], електронна комерція в Україні зросла на 30% у 2023 році.

(первинне джерело знайдено через посилання у статті Wikipedia)

? Чи вважається плагіатом переклад англomовної статті українською без посилання?

💡 **ВІДПОВІДЬ:** ТАК, це академічний плагіат!

Переклад чужого тексту без зазначення джерела є порушенням авторських прав і академічної доброчесності.

✅ **ЯК ПРАВИЛЬНО:**

Згідно з дослідженням Сміта та Джонсона [12], "електронна комерція трансформує традиційну роздрібну торгівлю" (переклад автора).

АБО:

Смітом та Джонсоном [12] встановлено, що електронна комерція трансформує традиційну роздрібну торгівлю.

💡 У списку літератури вкажіть оригінальне англomовне джерело.

? Скільки джерел потрібно використати в кваліфікаційній роботі?

💡 **ВІДПОВІДЬ:** Мінімум **15–20 джерел** для бакалаврської роботи.

⚡ **ВАЖЛИВО:**

✅ Наведені джерела мають бути **актуальними** (опубліковані протягом останніх 5 років)

✅ Всі джерела мають бути **реально використані** в роботі (мати посилання в тексті)

✅ Не включайте джерела "для кількості".

? Що робити, якщо я випадково забув поставити посилання?

💡 **ВІДПОВІДЬ:** Негайно виправте помилку!

📋 **АЛГОРИТМ:**

1. Повідомте наукового керівника про помилку **до офіційної перевірки**
2. Додайте відсутні посилання у відповідних місцях

3. Перевірте весь текст на предмет інших пропущених посилань
4. Надайте виправлену версію науковому керівнику
5. Попросіть провести повторну перевірку через StrikePlagiarism

 ВАЖЛИВО: Чесне визнання помилки **до** офіційної перевірки оцінюється позитивно. Приховування помилки може призвести до серйозніших наслідків.

 Чи можна використовувати код з GitHub?

 ВІДПОВІДЬ: ТАК, якщо дотримуєтесь умов ліцензії та правильно оформлюєте посилання.

АЛГОРИТМ:

1 Перевірте ліцензію проєкту (MIT, Apache 2.0, GPL тощо)

- MIT, Apache 2.0, BSD - можна використовувати з посиланням на автора
- GPL - можна використовувати, але ваш код також має бути GPL
- Без ліцензії - **не використовуйте** (всі права належать автору)

2 Вкажіть джерело у коментарі до коду:

```
// Код адаптовано з проєкту: react-payment-form
// Автор: John Smith
// Джерело: https://github.com/johnsmith/react-payment-form
// Ліцензія: MIT
// Дата звернення: 15.10.2024
```

```
function processPayment(data) {
  // ваш код з адаптаціями
}
```

3 Додайте посилання у розділ «Перелік джерел посилання»:

15. Smith J. React Payment Form: A modern React component for payment processing. GitHub repository. URL: <https://github.com/johnsmith/react-payment-form> (дата звернення: 15.10.2024).

4 Опишіть адаптації у тексті роботи:

Для реалізації модуля оплати використано відкриту бібліотеку React Payment Form [15] з адаптаціями під вимоги проєкту: додано підтримку українських платіжних систем, змінено валідацію номера картки згідно зі стандартом ISO/IEC 7812.

 ВАЖЛИВО: Чітко розмежуйте, що є **запозиченим кодом**, а що - **вашими доопрацюваннями**.

 Чи можна посилатися на лекції викладачів?

 ВІДПОВІДЬ: ТАК, але з обмеженнями.

 Як правильно посилатися на лекції:

У ТЕКСТІ:

За визначенням професора Іванової О. П. [8], інформаційна система - це взаємопов'язана сукупність засобів, методів і персоналу для обробки даних.

У СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ:

8. Іванова О. П. Інформаційні системи та технології: курс лекцій. Харків: ХНУРЕ, 2024. 120 с.

АБО (для неопублікованих матеріалів):

8. Іванова О. П. Інформаційні системи та технології: конспект лекцій. Харків: ХНУРЕ, 2024. (Неопубліковані матеріали).

 РЕКОМЕНДАЦІЯ: Використовуйте лекції викладачів для загального розуміння теми, але в роботі посилайтеся на **офіційні наукові публікації, підручники, статті** викладача (якщо вони є).

 Чи перевіряється код програми на плагіат?

 ВІДПОВІДЬ: ТАК, код програми також перевіряється системою StrikePlagiarism.

 Що перевіряється:

- Програмний код (JavaScript, Python, Java, C++, тощо)
- SQL-запити
- HTML/CSS-розмітка
- Конфігураційні файли

 ВАЖЛИВО:

 Використання стандартних бібліотек і фреймворків - це нормально

 Якщо ви адаптували код з відкритих джерел - обов'язково вкажіть це у коментарях

 Власний код має переважати над запозиченим

 РЕКОМЕНДАЦІЯ: У додатках до роботи виділіть окремо:

- Власнорозроблений код (авторський внесок)
- Адаптований код з відкритих джерел (з посиланнями)

- Використані бібліотеки та фреймворки (з ліцензіями)
-

7. КОНТАКТИ ДЛЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ

 КАФЕДРА РТІКС

 Адреса: Харківський національний університет радіоелектроніки Кафедра радіотехнічних і комп'ютерних систем 61166, м. Харків, пр. Науки, 14

 Email: rics.nure.ua

 Телефон: +38 (057) 702-14-44

ВІДПОВІДАЛЬНІ ОСОБИ

 Завідувач кафедри РТІКС Чала О.В. (oksana.chala@nure.ua) - консультації з загальних питань академічної доброчесності, розгляд складних випадків.

 Відповідальний за академічну доброчесність на кафедрі - Зарудний О.А. (oleksandr.zarudnyi@nure.ua)

 Науковий керівник: Індивідуальні консультації щодо структури, змісту роботи, обговорення результатів попередньої перевірки на плагіат, допомога в оформленні списку літератури.

КОРИСНІ РЕСУРСИ

 Офіційний сайт ХНУРЕ: <https://nure.ua> Розділ “Академічна доброчесність”

 Положення про академічну доброчесність у ХНУРЕ Доступне на офіційному сайті університету

 Положення про протидію академічному плагіату в ХНУРЕ Доступне на офіційному сайті університету

 Закон України «Про академічну доброчесність» №10392 від 18.12.2025 Офіційний текст на сайті Верховної Ради України

 Методичні рекомендації з організації та виконання кваліфікаційних робіт. Доступні на сайті кафедри або у наукового керівника

Інструменти перевірки текстів на плагіат:

- **Plagiarisma** <http://plagiarisma.net/>
- **StrikePlagiarism.com** <http://strikeplagiarism.com/uk/>
- **Unplag/Unichek** <https://unicheck.com/uk-ua>

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

- ◆ **Академічна доброчесність** - це не лише дотримання формальних правил, а й **повага до інтелектуальної праці** інших авторів та **відповідальність** за власні результати.
- ◆ **Чесність у навчанні** сьогодні формує **професійну репутацію** завтра.
- ◆ **Порушення академічної доброчесності** може мати серйозні наслідки для вашої кар'єри та репутації.
- ◆ У разі сумнівів щодо правильності оформлення - **завжди консультуйтеся з науковим керівником**.
- ◆ **Закон України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025** встановлює єдині правила для всіх учасників освітнього процесу та спрямований на **формування культури доброчесності** в українській освіті та науці.

Пам'ятка переглянута з урахуванням Закону України “Про академічну доброчесність” №10392 від 18 грудня 2025 року, положень ХНУРЕ та затверджена відповідними протоколами кафедри РТІКС.